

Научни беседи съ земеделеца.

Отъ що е съставена почвата?

Почвата покрива земята като една тънка пеленка, която въ рѣдки случаи достига до $1\frac{1}{2}$ м. дебелина. Тази нѣжна дебелина, сравнена съ дебелината на земната кора, която се изчислява на повече отъ 60,000 м., е твърде незначителна. И тази толкова незначителна частъ отъ земята храни цѣлия свѣтъ!

Човѣкътъ, животнитѣ и растенията дължатъ прехраната си и цѣлото си сществуване на почвата. Защото по-дълбоко отъ почвата и най-ценнитѣ минерали и скали нѣматъ никакво значение за живота на земята. Разбира се, ценнитѣ минерали — злато, желѣзо и др. руди, каменни вжглища и каменна соль сж богатство за всѣка страна, но безъ почвата, която дава храна за всѣко живо сщество, всички богатства нѣма да струватъ счупена пара.

Какво нѣщо е почвата, та е толкова необходима за живота на земята?

Нѣкога земята е била съвършено гола, тъй както днесъ сж голи безъ всѣкаква растителностъ пустинитѣ и голитѣ скали. Отъ студа и горещината, отъ влагата и въздуха скалитѣ се разпукватъ и раздробяватъ на ситно. Сдробената частъ остава на мѣстото си и запазва скалата отъ по-нататъшно разрушавание или пъкъ се отнася отъ водата и вѣтъра на друго мѣсто. Оголената скала продължава да се разрушава, докато цѣлата се сдоби и сравни съ земята. По такъвъ начинъ въ продължение на много вѣкове се разрушаватъ и сръвнятъ цѣли планини.

Сдробената скална маса подъ действието на влагата и топлината, на кислорода и вжглената киселина, става все по-дребна. По нея въ началото се посѣватъ най-проститѣ и невзискателни растения, които, отъ своя страна, действуватъ за разложение на скалитѣ. Мъртвитѣ тѣла на тия прости растения гниятъ и се размѣсватъ съ минералнитѣ частици. Следъ проститѣ растения — лишеи, мъхове, последватъ по-сложни и по-взискателни. Тѣ се ползуватъ отъ приготвената вече сръда, за да пуснатъ въ нея коренитѣ си. И тѣхнитѣ корени, стѣбла и листа следъ смъртъта имъ гниятъ. Остава отъ тѣхъ черна материя, която наричаме **хумусъ**.

Минералната сдробена маса, примѣсена съ хумуса, образува **почвата**. Почвата, обаче, не е проста смѣсъ отъ минерална и органическа материя. Тя има свои особени свойства, които сж